

# Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

**ELŐFIZETÉSI ÁR:**  
Helyben: Vidéken:  
Egy hóra . . . 1 kor. Egy hóra . . . 1 kor. 50 fill.  
Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "

Felolvas szerkesztő:  
**III. MÓRICZ PÁL.**  
Alapítók és laptulajdonosok:  
**HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
**DEBRECZEN,**  
Plac-utca 47. és 49. szám.

## A 39-dik gyalogezred és a földmives katonák.

### Aratás helyett nyári gyakorlat.

(Az osztrák katonai önkény áldozatai.)

Az osztrákság nem fér a bőrén. Lábbal gázolható szemétnek tekinti a Magyarhazát és a honfentartó népet.

Az osztrák katonatartás, a katonaszolgáltatás legnagyobb pusztítóterhe magyar népünknek; mely vagyonát és véréért pazarolja az állig fegyverben tartott, idegen császári érdekeket szolgáló egyenruhás tömegre.

Koldusodásunk, elnyomatásunk, züllésünk csirái a kettefjü sasos, az osztrák császár madaras kaszárnyákból származnak és igazán a hagyományos magyar türelem kell hozzá, hogy országa határán belül türi, sőt hajlékot is épít az idegen hatalom, szelem és érdekek fegyverhordozóinak.

Minden erőnket tuhaladó vagyoni és véráldozatunkért annyit mégis sikerült megnyerni e sereg berozsdázott

vezetőségétől, a közös- és honvédelmi niszterekről, hogy a katonai, mint az illetékes polgári hatóságokhoz — már előző években méltányos rendeleteket bocsátottak ki, melyekben megparancsolták, hogy a nyári, az aratási munkaidő folyama alatt a földmivelést üző tartalékos katonákat nem szabad kenyérkeresetektől elvonni, gyakorlatra behívni, illetőleg ezek az aratási, cséplési munkaidő alatt a katonai gyakorlatoktól mentesek.

Országos megalégedést keltett ez az emberséges rendelet, ami érthető is, midőn tudjuk, hogy a magyar alföld sok ezernyi tartalékos földmives katonája e rövid nyári hónap, a verejtékes aratási és cséplési idő alatt keresi meg magának, családjának egész évi keresetét, a keserves adófilléreket, amelyekből a tetemesebb részt éppen az osztrák armádia kaparintja el.

Tehát nagyon jellemzi a Bécsből nyakunkra parancsolt, törvénytelen és alkotmányellenes Fejérváry kormány hitványságát, csapnivaló czudarságát, hogy törvénytelen kormányzásának első

hetében ezeket az adót és katonátszolgáltató földmives nép létérdekeit is némileg méltányló, becsületes, üdvös rendeleteket is megszegik; ugyanis meggyőződünk arról, hogy a 39-ik császári és királyi gyalogezredhez vármegyénkbeli, így bizonyosan az ezred egész kiegészítő kerületéből is, napnap után tömegestől hívják be a piros behívólevelekkel, f. évi *Julius elsejéttől* számított 28 napos fegyvergyakorlatra, az ezred tartalékos katonáit.

Ez a behívás valóságos tönkretelvése sok száz földmives család és ember (pedig a 39-dik gyalogezred katonáit a földmives osztály adja!) legérzékenyebb létérdekeinek; ez valóságos orvgyilkos merénylet sok száz család élhetése ellen; mert Julius elejével kezdődnek az alföldön az aratási, majd cséplési szorgos munkák, midőn a rendellenesen, embertelenül egyenruhába rázott, a kaszárnya dohos falai közé meddő, naplopó munkára parancsolt földnépe egész évi kenyerét, az adófilléreit verejtékezve szerzergeti össze.

## A háboru színhelyéről.

Egy odesszai újság drámai részleteket közöl Blitnietzky kapitány tollából, aki többek között ezeket írja: Megőrizni a nyugodtságot és hidegvérűséget az ellenség tüzelése alatt, nem oly nehéz. Beleszokik az ember. Láttam kártyázó katonákat, vagy vadgadozókat a japán tűzörség legzivatárosabb bombázapora közepén. De azt hiszem, sokkal nehezebb megőrizni a higgadtságot a levélírásnál, a szerelmi levélírásnál, mialatt az ágyuk bömbölnek. Én magam próbáltam, de siker nélkül. Egy ízben a következő epizódot néztem végig. Szomszédságomban, a sánczárókban, négy katona ült. Egyikük írt. Ez volt a kompánia írástudója. A többiek körülültek. Fölöttünk és körülöttünk gránátok röpöködtek pokoli zajjal. A katonák egyike ezt mondja:

— Irj valami edeset, a mi a szívére hasson . . .

Egy gránát csapott az árokba.

— Irj meg Vandának, hogy hetven rubelt kerestem a háboru kezdetétől máig és hogy már husz japánt öltem meg.

— Ne nyugtalanítsuk — mondja a levélíró — írjunk csak tized.

— Nem, nem — tiltakozott a szerelmes és rettenetes Iván — írj csak huszat!

De egy újabb gránátzapor hullott az árokba. A robbanás ereje kiragadta a levelet a levélíró katoná kezéből s a szél vitte messzire. Iván csak nagynehezen érte utól. Így megy a levélírás a harcztéren.

A harmadik katona is odanyújtott egy papírt az irnitudónak.

— Most írd ezt: Radionoff Catarina, Semjonovo falu, cserkovi kormányzóság. Szerelmes Catarina! A bombák futyulva szállnak fejem fölött, de én nem félek és egyedül rád gondolok. Kétszer sebesültem meg és Frederiks hadnagy azt mondta, hogy én vagyok az ő ezrednek a legbátrabb katonája. Gondolj rám és én szeretni foglak téged örökké . . .

Azúán a hős s az irnitudó katona ott maradt az árok alján — örökre.

Nashivin kapitány, ki Molleningnél megsebesült, írja:

— Valamennyi sebesülteknek, kik jártak tudtak, az ütközet helyéről el kellett vonulniok; de a súlyosan sebesülteket az ellenség kegyére hagytuk. Itt történt a legfájdalmasabb jelenetek egyike.

Egy Feoderenko nevű fiatal katona, öreg altisztünk fia, gyomrán találva, sebesülten terül el a holttestek halmazata fölött. Mellette állt összevegyült atyja, sirva és simogatva fia arcát.

— Oh fiam, én szegény fiam!

A katonáknak azonban hátrálniok kellett. Siettek. Resitzky kapitány hívta az öreg altisztet:

— Menjünk, Feoderenko!

— Parancsára! Tudja kapitány ur, hogy ez az én fiam?

— Tudom, Feoderenko, mondj neki istenhözadót.

— Isten veled, Mihály? — mondja az apa. — Ne félj, a japánok nem bánhatnak rosszul veled . . .

— Menjünk, menjünk! — ismételte a kapitány.

De az öreg csak mozdulatlanul állt a fia mellett. A golyók röpöködtek körülöttük és a fiu féltette az atyját.

— Menj, apám, siess, vagy megölnek!

— Isten veled, Mihály nem látjuk egymást többé. Akarsz egy kis vizet? Itt az üvegem!

A kapitány megragadta az öreg altisztet a karjánál és rákiáltott:

— Menjünk . . . Isten veled, Mihály!

— Isten veled atyám.

Valamennyi katona a kapitányt követte és az öreg altiszt végnélkül ismételtette mentében:

— Isten veled, Mihály . . . Isten veled, Mihály . . . !

## Szolyvai és Luhi Erzsébet

gyógyvizek elsőrangú szaktekintélyek szerint felülmulják a krondorfi és giesshühli külföldi forrásokat. Sokkal olcsóbbak is. Feltűnő gyógyhatással alkalmazhatók: köszvény, vese, hólyag, gyomor, torok, tüdő és gégebajok esetén. Elsőrangú élvezeti és borvizek. — Megrendelhetők az uradalmi forrás bérleténél Szolyván (Bereg.) Kaphatók minden jobb fűszerüzletben és vendéglőben. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve

Érthető tehát az az elkeseredés, mely a 39-dik gyalogezred behívó levelei nyomán a magyar községekben támadt. Jellemzi a Fejérváry kormány hitványságát, hogy országlását ilyen néppusztító rendelkezésekkel kezdi. Ezeket a behívó jegyeket úgy a feldczáig májszter báró Fejérváry miniszterelnöknek, mint generális Bihar honvéd miniszter urnak szégyent nem ösmerő pofájához kell dörgölni a hadvezetőség azon korábbi parancsával együtt, melyben rendelték, hogy a magyar földmives katonát nyáron, az aratás munkaidején nem szabad gyakorlatra behívni.

Debreczen város, mint Hajdúvár megye köztörvényhatósága bizottsági tagjainak, országgyűlési képviselőinknek, a szövetkezett ellenzék vezérő bizottságának figyelmökbe ajánljuk ezt a me rényletet és nem is orvosolható veszedelmes következményü sérelmet. Mivel az alkotmányosdis álarczoskodásuk nem sikerült, ime erőszakolt csinytevésekkel akarják forradalomba kergetni a keseredett népet. Jó lesz vigyázni!

## Az ügyészek.

Budapest, június 26

A nemzeti ellentállás kapén tegnap egy csuf szépséghiba esett. Megjelentek a budapesti ügyészek testületileg a darabant-kormány igazságügyminisztere előtt s felajánlották neki szolgálataikat. A miniszter ur meghatva köszönte meg a fő- és székvárosi ügyészek ragaszkodását és kitüntető bizalmat s kijelentette azt is, hogy annak idején reflektálni is fog az ügyészi kar hazafias támogatására. Együttal zordon szavakkal emlékezett meg a budapesti ügyvédi kamaráról, amely szerinte egy udvariassági ténykedést mellőzött.

Azt is mondta a kitünő excellenciás ur, hogy ez a kormány törvényes és állása teljesen megfelel az alkotmányjognak. Hogy megfelelő-e a kormány az alkotmánybeli szépség követelményeinek, az nem érinti helyzetének törvényszerűségét s hatalmát a kormány erélyesen fogja gyakorolni.

Igy beszél Lányi igazságügyminiszter ur s nem nyílt meg alatta a föld, hogy elnyelje. Sőt! Az ügyészi kar, élén Pongrácz Jenő főügyész ural odaadó lelkesedéssel hallgatta végig törvényes és erényes kormány hatalmi szövegét, fölajánlotta felkínálta magát ennek az urnak. A budapesti ügyészi kar szolgálatkészen vállalkozik mind ama teendők teljesítésére, amikkel a törvényhozás két háza által bizalmatlansággal sújtott s a kormányzasi, ténykedésektől eltiltott kormány megbizni fogja. Üldözés, vádemelés, lapok elkobozása, hazafiak börtönbe vetése képezte 1867 előtt a Lányi-féle kormánynak erélyes kormányzását s előreláthatólag ez fogja képezni most is. S az ügyészi kar Pongrácz főügyész ur vezetése alatt erre a munkára felkínálta magát.

Ügyésze van tehát már a darabant-kormány. Vajjon kap-e majd bírót is?

## Politikai hireink.

Budapest, június 26.

### A békepipa.

A „békepipa“ negybécsi kaczika. Fejérváry Géza báró tábornagy és rendkívüli miniszterelnök ma kezdi meg „békeakcióját“, — megkezdte ugyan már

a mult szombaton, amikor Rakovszky Istvánt látogatta meg, úgy látszik, hogy a néppárt utján akar a vezérő bizottságra hatni. Mélységes titok borítja a Rakovszky és Fejérváry közt lefolyt tárgyalást.

Mint értesülünk, Fejérváry Géza báró meglátogatja Kossuth Ferenczet és formális előterjesztést tesz neki arra nézve, hogy miképpen akarja az uralkodó a kibontakozást. Fejérváry azonban nemcsak Kossuth Ferenczcel fog tárgyalni, ha kell, felkeresi Apponyi Albert grótot Eberhardon, nemkülönben Bánffy Dezső bárót is. Ez a hét tehát a béke tárgyalások hete lesz.

### A sajtó megrendszabályozása.

A Pesti Napló írja: a Fejérváry-miniszterium a megtorlás eszközeihez folyamodik. Munkáját a sajtó szabadság megnyirbálásával kezdi. Politikai körökben ma az a hir van elterjedve, hogy a kormány eltiltja a lapok utcai elárusítását, ami első sorban az olcsó és nyomóan ellenzéki lapok tönkretételét jelenti. A megtorlást a közigazgatási és közrendészeti hatóságok utján akarja végrehajtani, amelyeknek nem lesz joguk a jövőben utcai elárusításra vonatkozó engedélyeket adni. Arról is szó van, hogy a kormány nem fogja többé a lapoknak csomagokban vidékre való szállítását megengedni. A megtorlást — hir szerint — már július elsején fogatosítja a kormány.

A Pesti Napló ez értesüléséhez a következő megjegyzést fűzi:

Azt hisszük, a kormány még nagyon meg fogja gondolni ezt a dolgot és a hatásaiban és következményeiben kiszámíthatatlan támadásról, melyet egyes ellenzéki lapok léte ellen akar intézni, lefog mondani. Hogy a sajtót, amely csodálatos egyértelműséggel szállt a nemzeti ügy védelmére és a közvéleményre való nagy hatásánál fogva talán a legnagyobb mértékben előidézője is volt a nemzet felébredésének, a kormány legszivebben egyszerűen eltüntetné a föld színéről, elhiszük, de az ilyen dolgot könnyebb akarni, mint megcselekedni.

### Kilépések a szabadelvű párból.

A szabo esvármegyei szabadelvű párt elnökei, gróf Pongrácz Jenő és Kállay Rudolf kiléptek a szabadelvű pártból és bejelentették az ujpártba való belépésüket.

## Vármegyénk és vidéke.

**Vármegyei bizottsági tagok értekezlete.** A következő levelezőlap érkezett hozzánk: Meghívás. Az országos politikai helyzet tekintetében mai napon tartott szükkörű értekezlet megbizásából, van szerencsém a kívül címzett bizottsági tag urat Debreczenben az „Angolkirálynő“ éttermében folyó évi július hó 1-ső napján d. e. 9 órakor egy rendkívüli megyei közgyűlés összehívására s a politikai helyzetről szóló, e közgyűlés elé terjesztendő indítvány megállapítása céljából tartandó értekezletre tisztelettel meghívni. Debreczen, 1905. június 24. Kovács Gyula biz. tag.

### A 94 éves öreg magyar-halála.

Kunhegyesen f. hó 18 án hunya örök álomra szemeit Fridrik József 94, — mások szerint 97 éves öreg földész róm. kath. vallásu igen hitbuzgó egyháztag. Sokáig fennmarad em-

lékezete a kunhegyesiek előtt arról, hogyha az öreget — talán más felekezeti tisztelői az uton köszöntötték a „jó napot kívánok“ üdvözléssel, az öreg bácsi rendszeren kikorrigálta illetéknépen: ne úgy mond, hanem úgy, hogy „adjon az Isten jó napot,“ — mert minden jó az Istentől származik.

## Mi az ujság?

### Leugrott a második emeletről.

Budapestről jelentik, hogy tegnap este a Dobutca 26 ik számú házban nagy konsternációt keltett Szabó Jenő nevű tizenhét éves fiatalember öngyilkossága. Este nyolcz óra lehetett, mikor a házmeister ijedt arczzal futott ki az udvarra.

— Jesszusom! valaki leugrott az emeletről.

— Majdnem agyonütötte esés közben a gyereket, — kiabált egy földszinti lakó.

Az udvar egészen sötét volt. Lámpával indultak el a holttest keresésére. Eközben már a második emeletről is lefutottak az emberek.

— Szabó Jenő leugrott az emeletről.

Ott feküdt Szabó Jenő, a tizenhét éves fiatalember vérében, holtan. Ajkai körül szivárgott a vér. Bordái eltörték. Előrobogtak a mentők is, de azok már csak a bekövetkezett halált konstatálhatták. Tettének oka boldogtalan szerelem. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

**A zsidó falusi bíró.** Folyó hó 20 án hirtelen elhalt Kohn Mórítz Tisza-Ujhely községnek évek hosszú során át volt bírása. Nagy családja maradt, jó ember volt, aki mindenkin szeretett volna segíteni. Szegényül maradt családja iránt általános a részvét.

## Báró és lapszerkesztő.

— Kinós botrány. —

Rendkívül kinos eset játszódott le tegnap este az aradi Fehérkereszt-szálloda télikertjében báró Bánhidya Antal volt országgyűlési képviselő és Schröder Béla, az „Aradi Hirlap“ szerkesztője között. Az esetről a következőket olvassuk az „Aradi Közölny“ ben:

Az incidensre az „Aradi Hirlap“ tegnapi esti számának az a tréfás közleménye adott okot, amely „Életpálya“ czimmel jelent meg s így szólt:

A fiatal Bánhidya bárót egy társaságban megkérdezi egy idősebb ur!

— Milyen pályán működik, tisztelt uram öcsém?

— Nyáron tennisz, télen pedig korcsója-pályán — felelt rá a fiatal báró.

Báró Bánhidya Antalt bosszantotta, hogy a fiát báró Bánhidya Józsefet megtréfálták. Este negyedtizenegy órakor telefonált Schröder Béla, az „Aradi Hirlap“ felelős szerkesztőjének lakására, ahol a szerkesztője neje ment a telefonhoz, mert a férje már lefeküdt. Schröder Béláné nem értette meg a beszélőt s ezért odaszólitotta férjét a telefonhoz, aki megkérdezte, hogy ki beszél?

— Itt báró Bánhidya Antal — hangzott a válasz.

— Itt Schröder Béla szerkesztő. Mit parancsol báró ur?

— Az ön lapjában a fiamról egy vicc jelent meg.

— Ugyan kérem — szólt közbe Schröder Béla — az az egész csak tréfa. Öszintén megvallva, még nem is olvastam.

— Hát a fiam majd elvégzi a maga dolgát, amennyiben holnap ki fogja hívni önt. De mivel tudom, hogy a dolog én miattam történt, én inzultálok önt.

— Hol és mikor, báró ur? — kérdezte Schröder.

— Miért? Ez önnek nem elég?

— Nem. Telefonon nem lehet inzultálni. Ugy szoktak inzultálni velakit, hogy pofon ütök. Tehát vagy ön üt pofon engem, vagy én ütöm önt pofon. Hol és mikor találkozhatunk?

— Hát kérem...

— Egy félóra múlva a „Fehér Kereszt” téli kertjében. Most van negyed tizenegy, felöltözzön és háromnegyed tizenegykor ott leszek — szól Schröder Béla.

A telefon-beszélgetés ezzel véget ért. Félóra múlva, amint a megállapodás történt, Schröder Béla bemeni a „Fehér Kereszt” télikertjébe, ahol báró Bánhidyt Antal a jobb oldali felső sarokasztalánál ült. Schröder Béla odament hozzá, köszöntötte, letette a kalapját az asztalra és megkérdezte:

— Ön inzultálni akar engem!

— Igen, — válaszolt Bánhidyt és felállott.

Erre Schröder arculütötte báró Bánhidyt, aki bottal ütött reá vissza. Schröder a bottal a levegőben elkapta, mire öltre mentek. Schröder az asztalra dobta a bottal, úgy hogy az asztal összetört. A verekezés közben Schrödernek a kalapja állandóan a bal kezében volt. A dulakodókat Lits Antal hírlapíró és az étterem főpinczéje választotta szét nagynehezen.

A verekezés után Schröder, aki ekkor már körülbelül tíz lépésnyire volt Bánhidytól, izgatottan így szólt.

— Ezzel el van intézve az ügy.

— Még nincs elintézve — válaszolt Bánhidyt.

— Tudom, hogy véglegesen nincs elintézve — mondta Schröder. Azt is mondhatom, hogy kettőnk közül az egyik meghal! Most pedig el lehet menni.

Báró Bánhidyt Antal ezután eltávozott a télikertből, Schröder szintén elbagyta a helyiséget.

Báró Bánhidyt Antal még az éj folyamán provokáltatta Schröder szerkesztőt Tallián Andor honvédtábornok alezredest és Blaskovich Ernő újján. Schröder segédei: dr. Sugár Jenő és Láng Oszkár.

## Ovasóink rovata.

### A lovassági tábornoki egyenruháról.

A következő sorokat kaptuk: „Aminap olvastam a helyi lapokban, hogy Fejérváry és Bihar „lovassági tábornoki egyenruhában” jelentek meg. Ez két okból lehetetlen, mert nem létezik ilyen egyenruha és mert, ha léteznék is, Fejérváry és Bihar nem viselhetnék, mert egyik sem lovassági tábornok. Annak az egyenruhának a helyes neve „magyar tábornoki egyenruha” (Ungarische Generalsuniform) és azt a következők viselhetik: 1. a főhercegek, 2. a honvédtábornokok, 3. a huszárezredekékből lett tábornokok. Fejérváry és Bihar a 2. kategóriába tartoznak.

E kérdésben még katonai körökben is tájékozatlanság uralkodik! Érdekes volt pl. Kolosváry miniszter esete: Ő mindig huszár volt, de közvetlen tábornoki ki nevezése előtt vezérkari ezredest volt, tehát nem járt neki a magyar tábornoki egyenruha, mint honvédelmi miniszter jogosan megcsináltatta, amit nagyon megbánt, mert a drága egyenruhát rövid minisztersége elmúltával ismét nem viselhetette, daczára annak, hogy huszárdandár parancsnok lett. „Lovassági tábornokká” (General der Cavallerie) azon altábornokok lesznek, akik lovastisztek voltak; a gyalogos vagy tüzér stb. tisztekből „tábornokszernagyok” lesznek. Fejérváry és Bihar sohasem lehet lovassági tábornok. Kolos-

váry lehet, de akkor sem viselhet magyar tábornoki ruhát. Megjegyzem, hogy a „magyar tábornokok” is viselhetik szolgálaton kívül a német egyenruhát.

Szükségese nek tartom még a „honvédtábornok” kifejezést megmagyarázni. Ez alatt azon cs. és kir. honvédtábornokokat értem, akik a m. kir. honvédséghez vannak beosztva. Végül elmondom, hogy a magyar tábornokoknak háromféle egyenruhája van: a vörös diszegyenruha, a zsinóros csukaszürke szolgálati ruha pantallóval, azonkívül csukaszürke német kabát. A német tábornok szolgálatban és azon kívül az utóbbit viseli, diszben fehér kabátot és piros pantallót. A magyar tábornokoknak kalapja, csákója és sapkája, a németnek tollas kalapja és sapkája van. Vagyis a német még tábornoki egyenruha dolgában is takarékosabb mint a magyar. A magyar tábornoki egyenruha el van ismervé a világ legszebb uniformisának, csak a hozzátartozó közönséges gyalogsági kard rontja a hatást. Egy ilyen ruha árából — különösen a nyusztprem kalpag és mente drága — egy kis hivatalnoki család igen szépen megélhetne egy esztendeig! Zubbonyt a tábornokok csak irodában vagy lovardában viselhetnek.

### Draga és Sándor szerelme.

Ezzel az izgatón érdekes históriával fog legközelebb egy újabb könyv foglalkozni. A sajtó alatt levő könyv szennazációs voltát annak írója adja meg. Gyorgyevics volt szerb miniszterelnök mondja el hiteles forrásokból Milán és Sándor viszonyát és szélesen tárgyalja az ifju Sándor és Draga házasságának okait. A volt miniszterelnök többek között ezeket mondja:

Mikor II. Miklós orosz császár gratulált Sándor és menyasszonyát, Milán egy atyai szeretettel és komoly intésekkel teljes levélben iparkodott meggyőzni fiát a házasság lehetetlen voltáról. A levél így végződött:

Egy trombitás őrmesternek sem volna szabad olyan házasságra lépni, mint a milyent Felsőged tervez.

Gyorgyevics 1900-ban meglátogatta Bécsben a halálos beteg Milánt s akkor a király azt mondta neki, hogy írott bizonyítékaik vannak arról, hogy Sándor évek során azon dolgozott, hogy atyját eltegye láb alól s a legutolsó merényletet is ő rendeztette.

— Egy alkalommal — mondotta Milán — a német követségre mentem fiammal szoaréra. Az uton így szóltam Sándorhoz: — Reményem, nem találkozunk az estélyen kedveseddel?

— Istenem — szóló ő zavarral — én nem parancsolhatok a grófnak abban, hogy kit hívjon meg az ünnepélyeire.

— Szóval, ott lesz az a nő.

Erre oly dühbe jöttem, hogy ki akartam szállni a kocsiból. Sándor azonban könnyes szemmel könyörgött, hogy ne csináljak botrányt. Ez alkalommal engedékeny voltam, de becsületszavamra fogadtam, hogy ha még egyszer ilyen helyen találkozom fiam szeretőjével, nyílt skandalumot csapok. Ezekből a jelenetekből látták, hogy én legyőzhetetlen akadály vagyok a házasság tervében s ezért akartak mindenáron elpusztítani.

Gyorgyevics felkereste Milánt halála előtt néhány nappal. Ekkor megkérdezte tőle, hol vannak a feljegyzései.

— Néhány nap előtt elégettem őket.

— Az isten szerelmére, e becses irásokat hogy pusztíthatta el fenséged?

— Csak nem tarthattam meg őket olyan nép számára, amely eltűnik, hogy egy Draga Masin legyen a királynője!

Szegény Milán ezt mély gyűlölettel mondta; akkor még nem is sejtette, hogy a szerb nép nem tűri meg Masin Dragát.

## UJDONSÁGOK.

### Botanikusok a Hortobágyon.

Kirándulás a pusztára.

Hétfőn rándult ki a nemzetközi botanikus társaság a Hortobágyra. A város előzékenyen gondoskodott kényelmükről és el látásukról. Különösen tetszettek a városi ménes gyönyörű lovai. Az előkelő társaság kitűnően érezte magát a Hortobágyon, amelynek növényvilágát áttanulmányozták a minden iránt érdeklődő tudósok.

Délben a város a vendégbotanikusok tiszteletére a hortobágyi csárdában ebédet adott. A legelső felköszöntőt Király Gyula tanácsnok mondta a vendégekre. Klein Gyula műegyetemi tanár a város hatóságára, dr. Hayek Ágoston (bécsi német) a magyar vendégszeretet gyakorlására, Debreczen közönségére, Horvay Róbert francia nyelven a vendégekre, dr. Mágocsy Dietz Sándor a botanikusokra, dr. Nagy Zsigmond a vendégekre, Gyönyörű felköszöntőt mondott dr. Warming Jenő koppenhágai tanár a magyar nemzet mielőbb kivívandó függetlenségére, Rostkowitz Arthur a szabad és független nemzetek képviselőire, dr. Schröter Károly svájci műegyetemi tanár a szabadságot küzdő magyar nemzetre, dr. Paszlovszky József pedig magyar, német és francia nyelven mondott köszönetet a városi hatóságnak.

Délután 5 órakor visszatért a társaság a városba és kocsikon kihejtattott a Pallagra, a gazdasági tanintézet megtekintésére. Onnan este 9 órakor tértek vissza a Nagyerdőre, ahol a Dobos-pavillonban volt társas vacsora. A vendégek ma reggel utaznak el.

### Akik a magyar himnuszt nem tudják.

Vasárnap este tartották a bécsi botanikai világgyűlés résztvevői az ismerkedési estélyöket a Bika kerthelyiségében. Mulatság közben feláll az egyik francia tanár és kéri, hogy a magyar himnuszt játsszák el.

Vecsey Imre főjegyző, aki a város nevében fogadta a vendégeket, odament a 39. gyalogezred zenekarának a karmesteréhez és tekintettel az idegen nyelvű és nemzetiségű vendégek kívánságára, kérte, hogy játsszák el a himnuszt.

— Nincs kotta — felelte a karmester, aki azonban ekkorra már feljebbvalótól is megkapta a parancsot a himnusz eljátszására.

Kinos jelenet következett erre. A katonai zenekar, amelynek a magyar nemzet imádsága iránt nincs érzéke, holmi „hotpontie” alakjában belekezdett az „Isten áldd meg a magyar”-ba, de a végén a Csicsóné akkordjaival végezte.

Nagy megbotránkozást keltett ez nemcsak a debreczeniek, de az idegen vendégek közt is. A városi urak pirultak, veresedtek, de nem tehettek eleget a kívánságnak. Végre is a kávéházban játszó Rácz Károly jött a segítségére és eljátszatta a hazafias éneket. Kint a Hortobágyon természetesen a Kis Gyula bandája eljátszotta a magyar fülnek oly kedves dallamokat, de nem tudták elhinni, hogy a 39. gyalogezred magyar pénzen és véren tartott zenekara nem játszotta el a himnuszt. — Micsoda katonaság ez? kérdezték a világhíró urak, akik aztán nem is

csodálkoztak, hogy az osztrák zenebandának mért nincs e műsoron a magyar himnusz, mert felvilágosították őket, hogy a 39 es zenekarnak a császár himnusz kell csak, de a *tarományi himnusz neki hekuba*. A külföldi vendégek ekkor kezdték csak érteni, hogy mért harcol a magyar nemzet oly elszántan a jogaiért!

#### — Kaszanyitzky Endre temetése.

Hétfőn délután nagy részvét mellett temették el a debreczeni kereskedői kar egyik volt legtekintélyesebb tagját, Kaszanyitzky Endre nagykereskedőt. A gyászszertartást Materny Lajos ág. ev. főesperes végezte. A koporsót, a koszorút szállító kocsit egész halom szebbnél-szebb koszoru borította el. A gyönyörű élővirág koszorúk szalagjain a következő feliratok voltak: Szeretett jó férjemnek — Teréz, kedves jó apáknak — Irén és Andor, kedves jó apáknak — Margit és Vilmos, kedves jó keresztapáknak — Kardos Endre, szeretett jó sógoráknak — Anna és Miklós, kedves sógorunknak — Etelka és Sándor, a kedves jó sógornak — özv. Szabó Jánosné és családja, szeretett nagybátyjának — Elek, kedves sógorunknak — Róza és Laczi, a jó Endre bácsinak — Szabó János és családja, kedves jó keresztapjának — Gizella, igaz szeretetük jeléül — Róza, Anna, Kálmán, a jó barátoknak — dr. Legányi és neje, részvéte jeléül — Dobay Mária, szeretett főnökömnek — Földes, a jó barátoknak — Tóth-Györfy család, szeretettel tisztelt főnökének kegyeletük jeléül — a személyzet, nagyrabecsült váltóbirójának — az osztrák-magyar bank fiókja, kedves rokonunknak — Etelka és Kálmán, a legjobb nagyapának — Margit, Olga, Vili, Andrea és Sárka, a jó rokonoknak — özv. Szabó Sándorné, szeretetünk kifejezéséül — Ilona és Zoltán, a jó Endrének — Emma, kedves Endre bácsinak — Margit és Béla, rokoni szeretettel — Irén és Jani, szeretetünk jeléül — Irma és Gerő, a jó barátoknak — dr. Sárváry Gyula, szeretetünk jeléül Endre sógorunknak — Berta és Zoltán, kedves Endrének — Janka és Elek, zavartalan barátság emlékéül — Márta, Imre, a jó Endrének — Vilma és Lajos, szeretett rokonunknak — Margit és Jani, Ilona és Pista, Rózsika és Laczi, kedves Endre bácsinak — Ede és Jenő, régi hű vevőnknek — Brüner testvérek, a jó Endre sógornak — Veronka és Richard, kedves jó rokonunknak — Jani és Mariska, felejtethetlen nagybátyánknak — Emma és Jani, szeretett testvéremnek — Londez Frigyesné, szeretett nagybátyánknak — unokahugai.

— **Visszatartják az öreg bakákat.** A törvénytelen alapon álló darabont-kormány első nagy merényletnek híre már nyilvánvalóvá vált. Két nappal ezelőtt csak mint terv terjedt el, a mit most mint elhatározott tény jelent budapesti tudósítónk. A hír nagyon szomorú és jellemzi az abszolutizmus jegyében született, a képviselőházból kirugott kormány kíméletlen törvénytírást és erőszakosságát. Budapestről azt jelenti tudósítónk, hogy a Fejérváry-kormány elhatározta, hogy a sorozás elmaradását úgy kárpótolja, hogy októberben a póttartalékos le gényiséget behivatja és a három,

illetve a honvédségnél két évet kitöltött öreg bakákat visszatartja. A kormány embertelen elhatározása nagy elkeseredést szült az ellenzéki pártokban, a melyek ezért is felelőssé fogják tenni a császári kormányt.

— **Siketnémák vizsgálja.** A városháza nagytermébe vasárnap délelőtt gyönyörű közönség gyűlt össze, hogy a siketnémák vizsgáját meghallgassák. A siketnéma növendékek nagyon szépen értelmesen vizsgáltak abból a kevés anyagból, amire az emberi erőfeszítés megtaníthatta őket. Valóban egy ilyen vizsga alatt meggyőződhetett mindenki, hogy a siketnéma intézet tanárainak mennyi türelemre, mekkora buzgóságra van szükségük, hogy növendékeikkel számba vehető eredményeket érjenek el. A vizsgán a városi Oláh Károly kulturtanácsos képviselte s megjelent Domahidy Elemér főispán, a siketnémákat gyámolító egyesület elnöke is, Csánki Viktor tanfelügyelő, Szávay Gyula kamarai titkár s a tanári kar számos tagja. A siketnémák kézimunkái amelyek a könyvtári szobában voltak kiállítva, nagyon tetszetek a közönségnek.

— **Halálozások.** Meghaltak: Berki Lajos ev. ref. 2 éves, Szoták János r. kath. 14 éves, özv. Szabó Andrásné szül. Tunyogi Zsófia ev. ref. 83 éves, Kaszanyitzky Endre ág. hitv. 70 éves, Berger József izr. 8 óras. Bárdi Mihály ev. ref. 61 éves, Jenei Mária ev. ref. 5 hónapos, özv. Kozma Istvánné sz: Ujlaki Sára ev. ref. 74 éves, Hajós Ferencz ev. ref. 4 éves, Dudás Katalin róm. kath. 6 hónapos, Jóna Dániel ev. ref. 74 éves, özv. Micskei Sándorné szül. Béregi Juliánna ev. ref. 56 éves, Szabó Károly ev. ref. 50 éves, Hegdüs Andrásné szül. Mihinger Juliánna ev. ref. 49 éves, Antal Sándor r. kath. 70 éves, Kristóf Sándor ev. ref. 2 hónapos.

— **A trónörökös.** Az ifjú trónörökösnel abnormis agyalágyuust konstatáltak. E pillanatban is orvosai konziliumot tartanak s a trónörökös édesapja szorongó szívvel várakozik a másik szobában. Végre befejezték a tanácskozást.

— Nos uram?

— Sajnos, felség, kétségtelenül megállapítottuk, hogy a trónörökös agyállapota abnormális és semmi remény arra, hogy valaha jó legyen.

— De uralkadni azért tudni fog?

Egyhangú válasz:

— Oh igen Felső!

— **Repülnek a sáskák.** Hiába költötte el a rengeteg pénzt Debrecen város áldozatkész közönsége a sáskairtasra, a fáradtság haszontalan volt. A földmívelési kormány ugyanis, amely kilátásba helyezte az államsegélyt, addig halogatta az utalványozást, míg a sáskák harmadszor is megvedlettek és szárnyra keltek. Kint a Hortobágyot teljesen ellepték és a közeli határt végpusztulással fenyegetik.

— **A telefonhálózat nyári állomásai.** A távbeszélőre érvényben levő rendelkezések szerint a „nyári állomások“ május hó 1 től október 31-ig kapcsolhatók be és eze az időn változtatni nem lehet, az meg nem hosszabbítható s esetleg más hónapokra nem kérelmezhető. Ebből a rendelkezésből elsősorban az állam telefonüze-

mének van kára, mert kénytelen lemondani oly üzletfelekről, kik a féléves bekapcsolást más időre igényelnék s azokról, a kik a nyári félévet annak kezdetén vagy végén egy két hónappal meghosszabbítani kívánják. De káros az állapot a telefont igénybevevő nagyközönségre is, melynek igényeit sokkal simulekonyabb üzleti szellemmel volna szükséges kielégíteni. A kamara a leirt okadatlans merőben bürokratikus rendelkezés megfelelő módosítása iránt előterjesztést tett a kereskedelmi miniszterhez, mert lehetetlennek tartja, hogy egy állami üzemet ne a közfogyasztás, hanem tisztán a kezelés kényelme irányítson.

— **Szávay Gyula a lígei kiállításon.** Szávay Gyula író, iparkamarai titkár szeptemberben Liégé-be megy. Ott részt vesz a nemzetközi kiállításon és kamarai kongresszuson, valamint ugyanott az ipari jogok védelmére alakult szövetség ülésén, el megy továbbá Németországba is, ahol főleg a munkáskérdést óhajtja tanulmányozni. Szávay uja egy hónapra van tervezve.

— **Hajdumegyei méhész egyesület** vasárnap délutánjára összehívott választmányi ülése akadályok miatt elmaradt. A választmány az elmaradt ülés helyett vasárnap július 2 án délután 4 órakor fogja ülést tartani. Az elnökség ezúton kéri a tagok megjelenését.

— **Paraszt-párbaj.** Labda István 44 éves munkás a Berger Jenő-féle téglatelepen egyik munkástársával párbajt vívott. Elintézési eszközül a botot választották. A párbajban Ladda István sérült meg. Fejére kapott hatalmas ütést. Az ütés súlyos sérüléseket okozott, ugyannyira, hogy rögtön ápolás alá kellett venni. Kiszállították a kórházba. Minthogy állapota régen súlyos, Hoffmann vizsgálóbíró még hétfőn délután kihallgatta. — A vizsgálat folyik.

— **Műkedvelő előadás a „Beteg Otthon“ javára.** Augustus 5 én fogja előadni egy kiváló erőkből összeállított műkedvelő társaság Kazaliczky Antal 3 felvonásos kitűnő színművét a „Harangot“-ot. A Debreczenben még eddig színter nem került darab előadására mint hírlik lejön maga a szerző is.

— **Meglopták a czirkuszban.** Pócz Ferencz Hatvan-utcai 59. sz. a lakos kellemetlen meglepetéssel távozott hétfőn este a czirkuszról. Ugyanis míg a czirkuszi apró bolondságokon mulatott, valami szemfüles zsebmetsző melény zsebéből 103 koronát kilopott. A rendőrség nyomoz.

— **Alföldi Károly** tánciskolájában to-yári tanfolyam ez évben július hó 1-én kezdődik délután 6 órakor. Beiratkozni bármely időben lehet Péterfi u. 2. szám alatt, Bosztonra külön óra vehető.

— **Olosó áraink feltűnést keltenek.** Utazó bőröndök, uti kosarak, kézi kofterek, kézi táskák, plaid szijjak, patent gyermek székek, gyermek kocsik, gumi labdák, nyári játékszerek nagy választék, gyári raktár a legolcsóbban Fisch Testvérek üzletében főtér.

— **Saját érdekében** hívjuk fel a n. é. közönség figyelmét a Budapesti Koronás áruház mai hirdetésére.

„**McCormick**“ amerikai lógereblye, gépszijak, dobsinek, gépolaj és gépészeti cikkek raktára

**Sesztina Lajosnál**  
Piacz-utca 23. szám.

## Felgyújtott postaláda.

(Egő levélszekrény, kialudt szerelem.)

Budapest, június 26,

Könnnyen végzetessé válhatott volna az a merénylet, amelynek áldozata egy levélgyújtó szekrény.

Ma este 10 óratájt ugyanis a Ferencz-körúton járókélők észrevették, hogy az egyik levélgyújtó szekrény füstölgő. A dolog gyanus lévén, az őrtálló rendőr is érdeklődni kezdett, sőt a tűzoltókért is telefonáltak. Mialatt a füstölgő levélszekrényt a ház faláról gyorsan eltávolították, hatalmas népcsoport támadt, amelynek sokasága nőtön nőtt, dacára annak, hogy mindenki legalább is bombamerényletről beszélt. Miután a leveles szekrényt a posta közvegi felbontották, kislült, hogy a tüzet néhány egő állapotban bedobott cigarettavég okozta, ami némileg megnyugtatta a felzúgult kedélyeket. A dolognak folytatása is lett, amennyiben a rendőrség vizsgálatot indított a tettes ellen.

A vizsgálatot Bérczi kapitány maga vette a kezébe és rövidesen Scherlock Holmes megszeméltető gyorsasággal, a tettes B. P. magánhivatalnok személyében kinyomozta. Érdekes, hogy B. P. egy ös mert nevű fővárosi háztulajdonos igen fiatal, s — amint ez esetből is látható, igen éretlen fiú, a könnyen végzetessé válható bűncselekményt szerelmi bánatában követte el.

A fiatal ember ugyanis szerelmes volt egy kis varróleányba, kit az nap-találkára vart. Minthogy a leány nem jelent meg a találkán, az ifju szerelmes levélben küldte el kedvesének a könyvtáza, édes szenvedések kifakadásait. De ah! — a hűtlen épp ekkor sétált a vetélytárs karján, a tulajdonos. Az első tövis nagy elhatározást szült a szerelmes ifjuban. Első dolga volt megakadályozni azt, hogy a leány, a hűtlen mulattatására, célhoz érjen. Így jutott arra a gondolatra, hogy a posta-szekrénybe dobott levelet, egő cigarettával megsem misíti. Am a sors és a papa jóvoltából a fiatal ember állandóan egy fajta speciális cigarettát szokott szívni, melynek hamva, mint már említettük Bérczi kapitány nyomra vezetett.

A dolog legkellemetlenebb része az apára hárult, kit a rendőrség kihágásért szigorú pénzbüntetéssel sújtott, mert elmulasztotta csemetéjének szerelmi ügyeit ellenőrizni.

## Irodalom és művészet.

### A kartellek és szabályozásuk.

(Debreczeni szerző műve.)

Dr. Rác Lajos a debreczeni kereskedelmi és iparkamara széptehetségű fogalmazója tolaból most jelent meg egy tartalmas s minden tekintetben figyelemre méltó munka „A kartellek és szabályozásuk” czimén.

A jelen század mind szövevényesebbé bonyoluló gazdasági életében jelentős szerepe van az ugynevezett kartelleknek, de még sokkal jelentősebb szerepök lesz a jövőben, jóllehet a közvélemény figyelme még nem fordult oly mértékben ezen gazdasági alakulatok felé, mint amily mértékben az kívánatos volna, sőt szakköreink részéről is tulkeves figyelemben részesültek ezek, minek következménye az a számos tisztázatlan balfelfogás és téves nézet, mely a kartelleket és azok szabályozását illetőleg még szakköreinknél is közforgalomban van.

Ezért melegen üdvözöljük az ifju ambíciót, mely feladataul tűzte alapos készütsége fátylájával a kérdés szövevényeibe bevilágítani, ami — hat fejezetbe foglalja

könyvének áttekintése után úgy véljük — teljes mértékben sikerült.

Bár alapos tudományos készütséggel szól hozzánk e könyv lapjairól, simulékony és könnyen érthető nyelvezete abban különbözteti meg a száraz alhodemikus fejtegetésekből, hogy laikus is gyönyörrel forgathatja. Az olvasó érdeklődésének ébrentartását pedig biztosítja az ifju író önálló — mondhatnám új — felfogása, mely a művön végig vonul.

Ö a kartell a gazdasági avolució természetes jelensége gyanánt fogja fel s a fejlődés mozzanatok szerves kapcsolatába tartja beillesztendőnek. Kimutatja a munkás szakszervezetekkel való rokonságukat s merészen szakít az eddigi felfogással, mely a kartellek és írósztők rokonságot vallja.

A kartellek hatásairól szólván rendkívül értékes fejtegetéseket ad azoknak a termelést, áralakulást, kereskedelem és fogyasztók valamint a munkások érdekeire gyakorolt kihatásáról tekintettel az alvikai, politikai és szociális szempontokra.

Miután a kartell szabályozás általános alapelveiről tárgyal, ismerteti az ez érdekmében eddig történeteket és éles bonczkés alá veszi a Mandell-féle hivatalos meghívásból készült kartell törvény tervezetét.

Nagy szolgálattal tett — úgy véljük — dr. Rác Lajos az egész kartell ügynek, midőn kimutatta azt, hogy a kartellek a természetes gazdasági fejlődés szükségszerű, jogos és helyes jelenségei és rámutat azok hivatására a gazdaságtársadalmi evolució továbbvitelében. Elfogulatlan és szigorú bírálatot illeti a öivatásuk utjáról letért, köz- és jogos magánérdeket sértő kartelleket, melyek a jogos és helyes kartellmozgalmat is kompromittálják. Ezen torzkinövéseket szigorú, de igazságos kartellszabályozással kívánja kipusztítani, de az egészséges kartellmozgalmat, mely hivatva van az elmúlt korszak tulzásba csapott, minden erkölcsi korlátját vesztett romboló verseny harcának korlátozását, mint az egymással rollan érdekek harmonikus, társias és békés együttélését biztosító mozgalmat üdvözli, mert a mai nyomasztóan nehéz közgazdasági élet jobbá, tökéletesebbé válását várja ettől.

E minden érdeklődésre kiválóan érdeme, komoly tudományos, de a mellett könnyen érthető munkát a közönség figyelmébe ajánljuk.

## TÁVIRATOK.

### A visszaadott látogatás.

Budapest, június 26. Rakovszky István a képviselőház alelnöke ma visszaadta a látogatást Fejérváry darabant miniszterelnöknek. Arról, hogy a látogatás alkalmával miről volt szó, semi sem szivárgott ki. Sejtik hogy a koalíció megtörése vagy legalább is a békés kibontakozás módozatairól folyt a tárgyalás.

### A honvédelmi miniszter a királynál.

Budapest, június 26. Bihar altábornagy, honvédelmi minisztert az uralkodó ma külön kihallgatáson fogadta. A miniszter a helyzetről tett jelentést s a katonai engedmények dolgában tárgyal.

### Váljunk el örökre.

Bécs, június 26. A reichsreit mai ülésén szóba jött a magyar nemzet követelése is. A helyzet megítéléséről élénk vita folyt. Előterjesztett a többek

között az az indítvány is, hogy Ausztria és Magyarország váljanak el egymástól teljesen. Szavazásra került az ügy 82 szóval 39 ellenében azonban az indítvány elvetetett.

### Uj béke-közvetítők.

Bécs, június 26. A történelmi pillanatok az uralkodó is érzi. Mai hírek szerint a kormányzó régi tanácsosaihoz fordul vissza. A tárgyalások fonala vezetésével Széll Kálmánt, Andrássy Gyula grófot és Wekerle Sándort akarja a király megbízni.

### Eötvös Bálintot elítélték.

Budapest, június 26. Dr. Eötvös Bálint fővárosi ügyvédet, volt képviselőt, kinek sikkasztási ügye ismeretes ma a tábla is elítélte. Büntetését 3 évi fegyház, öt évi hivatalvesztésben és politikai jogainak beszüntetésében szabta meg.

### Bomba a kaszárnyában.

Varsó, június 26. Varsóból jelentik, hogy a Lotzban kitört forradalom egyre terjed. Ma egyik lovassági kaszárnyát robbantottak fel. Hét ember és 16 elpusztult, 23 16 pedig sérüléskett szenvedett.

### Vasuti sineket felszedik.

Varsó, június 26. Nucban a vasuti állomáson nagy néptömeg jelent meg. Ostrom alá vették és a pályaházat felgyújtották. A tömeget a csendőrség visszaszorította és a tüzet lokalizálta. A nép a vasuti sinek felszedésével fenyegetőzve oszlott szét.

### A hercegi kastély elégetése.

Berlin, június 26. Cyrill nucei nagyherceg kastélyát a forradalmárok felgyújtották, kirabolták és a cselédséget leölték.

### Merénylet Apponyi ellen.

Budapest, június 26. A fővárosban ma az a hír terjedt el, hogy Apponyi ellen Szolnokon merényletet követtek el. E hír nem felel meg a valóságnak. Apponyi tegnap este visszaérkezett Budapestre és ma reggel Eberhardra utazott.

### A gentry kaszinó és a kormány.

Budapest, június 26. Gaál Gusztáv somogy megyei földbirtokos beadta a gentry kaszinónak a kigolyozási indítványt az új kormány tagjai ellen. Wekerle úgy nyilatkozott, hogy várni kell. Ez volt a lemondás előtt, most a dolog stagnál.

### Legyilkolt földbirtokos pár.

Kézdivásárhely, június 26. Vértagyasztó gyilkosságról értesülünk, a melynek áldozatul Nagy Albert Lajos földbirtokos és a felesége Benkő Lujza szárazajtai lakosok estek. Ugyanis hétfő reggel mindkettőjüket meggyilkolva találták hálószobájukban. A gyilkosságot a házbéliek vették észre s jelentést tettek azonnal a csendőrségnek, mely

a legszélesebbkörű nyomozást vezette be. A tettesek kilétét és a gyilkosság okát még eddig nem sikerült megállapítani, de tekintettel a körülményekre, valószínűleg boszu áldozatai. A gyilkosok semmit se loptak el, tehát rablógyilkosság esete nem forog fenn. A meggyilkolt Nagy Albert Lajosban Nagy Károly kolozsvári ev. ref. theologiai tanár és Nagy Gábor nagyszőlősi professzor testvérüket siratják.

### A volt államtitkár balesete.

Budapest. június 26. Könnyen sulvossá válható baleset érte tegnap nemeskéri Kiss Pál volt földmívelési államtitkárt és földbírótokost, a ki nejével, Szapáry Vera grófnővel este 10 óra után érkezett meg vonaton Besztercebányáról a gödi állomásra. Nemeskéri Kiss Pál és neje megérkezésük után a rájuk várakozó hintóra szálltak, hogy hazahajtásának az állomástól néhány percznyire levő kastélyukba. Utközben azonban a vasúti viadukt közelében egy hirtelen kanyarulat után a hintó felborult és mindketten az árokba estek. A baleset pillanatában nemeskéri Kiss Pál neje után kapott, hogy őt megvédelmezze, s a grófnőt szerencsére kisebb horzsoláson kívül nagyobb baj nem érte, de a volt államtitkár oly erős lendülettel zuhant az árokba, hogy bokájában megsebesülve, nem bír fölkelni. A baleset színhelyén csakhamar megjelent a Gödön nyaraló dr. Szilágyi Sándor budapesti orvos, a ki az urasági cselédek segítségével a kastélyba szállította a beteget, és az első orvosi segélyt nyújtotta neki. Eddig még nem lehetett megállapítani, hogy vajjon a volt államtitkár bokatorést szenvedett-e, vagy baja jelentéktelenbb; de az kétségtelen, hogy gyógykezelése hosszabb időt igényel. Nemeskéri Kiss Pál éppen a napokban készült hosszabb külföldi utazásra, a melyet a baleset következtében el kell halasztania. A beteget dr. Lumitzer egyetemi tanár és Szilágyi Sándor dr. kezeli.

### Verekedő bucsusok.

Baja, június 26. A Baja mellett lévő Érsekcsanád községben tegnap bucsu volt. A mulatozók sorában két egymás feleségére féltékeny földmives összeverekedett. Egyiküket nagy csapat ember vette üldözőbe és le is ütötte. A közbelépő csendőröket nem hagyták szóhoz jutni, ellenszegültek nekik, sőt tetteleg meg is támadták őket, mire ezek kénytelenek voltak fegyverüket használni és a verekedők egyikét le is szurták. A tömeg erre fokozott dühvel támadt a csendőrökre. Csak a Bajáról besürgönyözött csendőrség vetett véget késő este a verekedésnek.

### Elsülyedt iskolahajó.

Kopenhága, június 26. A Georg Stage nevű magániskolahajónak az éjjel Kopenhága körül nekiment az „arczona”, nevű angol gőzös. Az iskolahajó másfél percz alatt elsülyedt. A rajta lévő hápapródok közül 22 vízbe fullt, 57 megmenekült.

### Orosz-japán háború.

Pétervár, június 26. Lenoviks tábornok táviratoza a csárnak 23 aról: A hadseregben nem állott be változás. Miután a japánok jobb szárnyunk ellen előrenyomultak, a miről már történt jelentés, a vasutról keletre lévő harcziel ellen is megkezdődött előrenyomulásuk. 19 ike reggelétől fogva észrevették a kozákok, hogy az ellenség

tulnyomó haderővel jö előre és lassan visszavonultak. Megerősített lovasságunk támadásra tért át. A japánok gyorsan visszavonultak dél felé, lovasságunk pedig üldözte őket. 20-án reggel lovasságunk megszállotta a részben előbb elfoglalt állásokat. A Mandarin-szoros irányában a japánok erővelsen előrenyomultak több gyalogzászlóaljjal. Reggel 6 órakor a japánok előrenyomultak Gujuicsi felé és ágyuzni kezdtek őrségünkre, mely több ellenséges zászlóaljtól szorítva idejekorán visszavonult a Gujuicsitól északra levő állásokra. Az egyik csapat előőrséi még tovább visszavonultak. A harc este végződött. Később kitért, hogy a madarin-ut mentén két japán gyalogezred és lovasezred gépfegyverrel, tábori és hegyi tüzérséggel, nyugati irányban három zászlóalj és egy lovasszázad három ágyuval vonult előre. Elhatároztuk, hogy 20-án támadni kezdünk és pedig azért, hogy az ellenséget visszaverjük és lehetővé tegyük előcsapatainknak, hogy előbbi állásaikat elfoglalják. E célból az előrenyomulásra jelzett csapatok 21-én kezdtek visszavonulni és az előőrsöt elretoltuk. A japánok előcsapataik elől visszavonultak és 25-én este előőrsünk megszállta Moukugai községet és az ettől nyugatra levő szorost. 25-én reggel folytattuk előrenyomulásunkat. Az ellenség lassanként visszavonult előlünk caopingaói állásaiba és onnan élénken kezdett tüzelni. Fokozatosan négy ütege tüzelt és úgy látszott hogy legkeményebb ellenállást fejtí ki. Csapatunknak e vidéken való megjelenése ijedséget okozott a japánoknál és arra bírta őket, hogy elfoglalt állásaik megerősítésére csapatokat küldjenek ki. Mivelhogy előrenyomulásunk célja teljesen el volt érve, csapatainkat a sötétség beálltával visszavezettük, miközben a japánok előrenyomulásáig elfoglalt állásaikat visszafoglaltuk.

## Törvénykezés.

— június 26.

### Rablógyilkosok az esküdtszék előtt.

A debreczeni esküdtszék nevezetes bűnpör tárgyalását kezdte meg.

A rablás büntetvével vádolt Lirika Barát József és két társa elleni ügyben az esküdtszék bíróság a következőleg alakult meg, ügyint: Elnök dr. Oláh Miklós. Bírák: Tatay Ferencz, Tóby István, jegyző Apostol Emil, ügyész dr. Bálint Zsigmond, orvos szakértők: dr. Izsó Sándor, dr. Mustó Sándor, védők: Konrád Sámuel, Vályi Nagy Gusztáv, dr. Juhász Béla.

Rendes esküdtek: Végh János, Stiber János, Szabó Kálmán, Vibiral János, Csengeri Ferencz, Kutron Miklós, Püspöki Lajos, Ormós Gábor, Bernfeld Sámuel, Rosenberg Emil, Polgári Márton, Szombati Gusztáv.

Pótesküdek: Dusa József, Varga Imre, Zelinger Ede, Tordai Ferencz.

Ma délelőtt Linka Barát József hajdubagosi születésű lakos, 26 éves, továbbá ifjú Létai János érkenézi születésű, hajdubagosi lakos 24 éves és ifj. Zoróba Dániel hajdubagosi születésű s lakos 19 éves napszámos egyének s mint vádlottak kihallgattattak, minden tettökre rótt cselekményt mereven tagadnak. Még az első rendő vádlott ma itt azt is eltagadja, hogy ő nem sánta, pedig az egyik lába rövidebb és arra tényleg sántit. Ma délután a 2 sértett és 10 tanu kihallgatása volt. A tanuvallomások alapján körülbelül beigazolható lesz az 1905. február 13-án este 6—7 óra közt Hajdubagoston történt Győrösy Lajos kocsmáros kirablása és Vas Gergely Sárándi lakos agyon lövése.

Holnap a tanuhallgatások lesznek, még vagy nepyven tanu hátra van.

**Körözött ügyvéd.** A királyi ügyészség kérelmére a budapesti vizsgálóbíró körözött levelet adott ki Léderer Ignác dr. kiskunfélegyházi születésű 38 éves ügyvéd ellen, akit sikkasztás miatt a térvényszék nyolcz havi börtönre ítélte Léderernek most kellene leülnie büntetését, de sehol sem tudják megtalálni. Legutóbb Budapesten tartózkodott, de innen megszökött. A mikor a detektivek keresésére indultak, lakását üresen találták. Valószínű, hogy Léderer Amerikába szökött.

**Kegyelem három halálra ítéltnek.** Az orosházi halálra ítélt rablógyilkosoknak szól a királyi kegyelem. Fiteró Miklósnak, Popovics Jánosnak és Dumbrova Jánosnak, akik a múlt év folyamán kegyetlen módon meggyilkolták és pénztől kifosztották András jómodu orosházi öreg gazdaembert. A rablógyilkosokat a gyulai esküdtszék kötélt általi halálra ítélte, mely ítéletet a Kuria is jóváhagyta. A legfelsőbb forum azonban, a király megkegyelmezett életüknek. Popovics és Fiteró büntetését életfogytiglani fegyházra, Dumbrováét pedig 15 évi fegyházra és 10 évi hivatal és politikai jogvesztésre változtatta át. A királyi kegyelmet tegnap hirdették ki a gyilkosoknak, akik sirva hallgatták végig. Most már a gyulai ügyészség gondoskodni fog a nagy bűnösöknek valamelyik országos fegyintézetbe való szállítása iránt.

## REGÉNY-CSARNOK.

### Kisértet-látó.

11 — Amerikai bűnügyi regény. —

Különös, a gyilkos e halk nevetésben a pokol összes ördögeinek a gunykazáját hallja és míg ő megdöbbenve hallgatja, a szétroncsolt agyu embér fejét megfordítja. A vér egyre ömlik a sebből, a szemei üresen merednek a levegőbe, a szája tátva marad, de azért kísértetiesen nevet most is. A gyilkos felordit szörnyü kétségbeesésében és ész nélkül üti az alakot, míg nem az összeesik.

Ha! Mi ez? Egyszerre örült ijedség szállja meg és mintha jeges zuhany érte volna, mozdulatlanul áll és figyel.

Kopognak az ajtón. Hová bujjon? Hogy kerülje ki a bűnös tett felfedezését? Hát napvilágra jött a gaztett és most már azért jönnek érte, hogy elfogják? A szobában ég a lámpás, a holttest a padlón fekszik, kezében a vasdorong, rajta a megaludt vér — és nincs másfelé menekülés, csak az ajtón keresztül, amelyen egyre hangosabban kopogtatnak!

Halálos félelmében átmenekül a másik szobába, de aztán eszébe jut, hogy ott is csak hurokra kerül. Visszatér. A rettenetes kopogtatás miatt halálos kinokat szenved.

Ide-oda futkároz, mint az üldözött egér, amely lyukat keres, ahová elbujhasson. Már az ablakhoz ugrik, kinyitja; felugrik a párkányra, hogy az üldöző elől a halálos ugrás kockázatával meneküljön.

Egyszerre csak úgy érzi, mintha a vállát érintené valaki. Fölebred. Előtte felserdült fiu áll, aki úgy látszik, tisztában van azzal, hogy megijedjen tőle vagy nevéssen rajta.

— Itt van a kávéja uram — mondja kissé szorongó hangon. A fogadós fia vagyok. Az ajtót a két öklömmel döngettem az elébb, de ön nem hallotta.

Az éjszakai vendég az ablak párkányáról felemelkedett. Hideg verejték gyöngyözött le a homlokán. Vérben forgó szemével üres tekintetet vetett a fiura.

— Ugy látszik, nagyon mélyen elaludtam megint.

— Talán kísértetett látott? — kérdezte ostoba hangon a fiu az ajtóból.

Hirtelen felütötte a fejét a vendég és aggodalmaskodó pillantást vetett a fiura.

— Hogyan? Talán beszéltem is álomban? Ez lehetetlen — gondoltam magamban. De mért is kérdezi öcsém? Talán érdekli?

— Nem, éppenséggel nem, de ön kiabált, jajgatott és eszeveszetten verte az asztalt.

— Hány óra van?

— Kilenccz elmúlt. Szolgálhatok még valamivel?

Ismét magára maradt és fél óra múlva elhagyta a „vig czimborához“ czimzett fogadót, mely ismét vendég nélkül maradt, természetesen csak napáldozatig, amikor a hajcsárok, kocsisok és hajósok tömegesen gyülekeztek a kedvelt lebuja.

**Az első nyomok.**

Amig Barley és Neckett a rendőrséghez mentek, Biddy borzalmas haláláról beszélgettek. Kétségkívül rablógyilkosság áldozata lett. Az a körülmény, hogy a rablott tárgyak közt van a takarékpénztári könyv is, rendkívül kedvezett a nyomozásnak. Előbb-utóbb jelentkezni fog ugyanis a gyilkos, hogy a takarékpénztári könyvét értékesítse. Valószínűnek tetszett, hogy a gyilkos előbb a rablott készpénzt költi el és csak azután fogja értékesíteni a takarékkönyvet, ha a készpénze elfogyott. Ha az, aki a takarékpénztári könyvét értékesíteni akarja, nem lesz az igazi gyilkos, mert könnyen feltehető, hogy a saját érdekében sem tenné és lenne ennyire óvatos, hogy mászt küld a pénztért, mégis e révén a gyilkos nyomára juthatnak. (Folytatnjk.)

**Gallérok 12 krtól. kézellők 20 krtól.**

**Nyakkendők 15 krtól feljebb.**

**Flanel és selyem turista ingek 120-tól.**

**Fehér és színes alsó szoknyák 120-tól.**

**Fiu és leány ruhák.**

**Empir s Reform kötények.**

**Mosó áruk nagy választékban.**

**Olcsó, szabott árakban**

**DOSZPOLY JÁNOS utódánál**

**Főter, Tisza-palota.**

**Gyermek csere.**

**Valentini Frigyes** bankhivatalnok Nagyszeben, 16 éves leányát jó magyar családhoz július 1-től 6 hétre más leányért cserébe adni óhajtja. Az odaküldött leányka idejét részben Nagyszebenben, részben pedig nyári üdülőhelyen tölti el a családdal. Szíves ajánlatok mihamarabb fenti cím alá kéretnek.

**Hivatalok és magánfelek részére!**



**Ruggyanta és Réz bélyegző**

számozógépeket, pecsétnyomó állandó festékpárna és izléeses nyomtatványokat

gyorsan, pontosan és olcsó árban készít

az Első debreczeni

**Ruggyanta-bélyegző-gyár**

és nyomda

Simonffy-utca 5. szám.

**Elsőrangú gyógyviz.**  
Kiváló köptető és étvágyemelő szer.

**Málnási Mária-forrás**

természetes alkalikus sós savanyúviz. JAVALLATOK: a torok, gége, légső, heveny és idült hurutjainál, a tüdőtuberculosis minden stádiumában, a gyomor és bélhuzam hurutos bántalmainál, vérszegénységnél, köszvény és izomszűnál.

Kapható:

**Kontsek Gézánál**

DEBRECZEN, Kossuth-utca.

**Felhívás**

**a t. gazdálkodók és géptulajdonosokhoz!**

Ajánlom vizmentes asztagtakaró- és cséplőgépekre való ponyváimat, szegedi kender zsákokat, gyapju zsákokat, pokróczokat, zsákköföző és dohányzsinegeket olcsó árban.

Kivánatra mintákat küldök.

**WIENER ADOLF**

gyári raktára, ponyva- és zsákkölcsön intézete

DEBRECZEN, Kossuth-utca 27. sz.

643/1905. szám.

**Árverési hirdetmény.**

A debreczeni kir. járásbiróságnak Lp. I. 893/4. 1904. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Eisenberger testvérek debreczeni bej. czég részére Babolcsay Szilágyi Eszter debreczeni lakostól összesen 80 kor. 30 fillér perköltség erejéig 1904. évi november hó 22-én bíróilag lefoglalt és 1041 koronára becsült házibutorokból, üzleti felszerelvények, bolti áruk és egyéb tárgyakból álló ingóságok **1905. évi június hó 27-én délután 3 órakor** kezdetét veendő és alperes lakásán Árpádtéren 34. sz. háznál s folytatólag Csapó-utca 41. számú háznál megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1905. évi június hó 12-én

Török Péter birói kiküldött.

**Megnyilt! BUDAPESTI KORONÁS ÁRUHÁZ Debreczen, Piacz-utca 7. (Vecsey-palota.) Megnyilt!**

**A fővárosi nagy áruházak mintájára.**

**Az 50 filléres osztályban:**

- 4 db. csemege tányér, fehér porcellán . . . . . 50 fillér.
- 2 darab porcellán mély tányér fehér dupla vastag . . . . . 50
- 3 db. porcellán lapostányér, fehér, finom Porcellántálak, különféle, nagy fehér . . . . . 50
- Kávés és tejes kannák, karlsbádi porcellán diszes égetett festéssel . . . . . 50
- 2 pár feketekávés csésze, karlsbádi porcellán diszes égetett festéssel . . . . . 50
- Gyümölcs felszolgáló tányér, nikkell fogóval és színes beégetett festéssel . . . . . 50
- Cukor és vajtartó színes porcellánból . . . . . 50
- Diszes majolika váza . . . . . 50
- Só és paprika tartó . . . . . 50
- Evőeszköz kosár, nikkellkerettel . . . . . 50
- Nikkel gyufa, vagy gyertyatartó . . . . . 50
- Amerikai gyors habverő . . . . . 50

**Hétfőtől—Szombatig.**

- 1 pár evőeszköz, aczélpenge és nyél egy darabból . . . . . 50 fillér.
- Női bőr és selyem övek . . . . . 50
- Levelezőlap album és írómappa . . . . . 50
- Mokány Berczi pipácska, műtájtékből nagyon csinos . . . . . 50
- Touristaövek . . . . . 50
- Koronaeszközök bőrből . . . . . 50
- Függönytartó, nikkell vagy sárgarézből . . . . . 50
- Asztali lámpa porcellánból, remek színekben teljesen felszerelve golyóval . . . . . 1 kor.
- Asztali lámpa rézütáznatból vagy porcellánból, csontfehér betéttel teljesen felszerelve golyóval . . . . . 2
- Gyümölcs felszolgáló állvány üvegből, 6 tányérkával . . . . . 1

**Az 1. és 2. koronás osztályban:**

- Sütemény vagy gyümölcsfelszolgáló állvány csinos színes üvegtállal és vázával . . . . . 2 kor
- Kinaezüst vagy nikkell gyümölcs felszolgáló állvány . . . . . 2
- Sörkészlet csinos beégetett festéssel 6 pohárral . . . . . 2
- Kenyérgosár rennkivül elegáns, nikkellből színes üvegtéttel . . . . . 2
- Gyufatartó gyertyatartóval fémből, zománcfestéssel . . . . . 1
- Amerikai porcellán vajtartó csinos beégetett feetéssel . . . . . 1
- Nagy kávés vagy tejes kanna, vagy karlsbádi porcellán diszes égetett festéssel . . . . . 1
- Ruha vagy hajkefe keresztülkötött finom serteszőrrel . . . . . 1
- Finom báli legyezők . . . . . 1

**Kerti diszek és törpék, Utiböröndök. Utikosarak és táskák. Toilett cikkek és különféle játékaruk óriási választékban. — Alkalmi ajándéktárgyak. — Szabott ar minden tárgyon feltüntetve. — Vidéki rendelésnél pontos címzet tessék közölni. — Az áruház megtekinthető vásárlási kényszer nélkül. — 20 koronás vásárlásnál 5% engedmény.**

**Schön Márkus.**

## Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontúl minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből adtatt minden szó 4 fillér. **Vidéki tudakozásnál tessék válaszbélyegét csatolni.**

**Borsy-féle** pemetefü-cukor, köhögésnél a legjobb cukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (Főraktár Borsy és Farkas fűszerüzletében) Budai cukrászda, Jósza és Jóna drogueriájában.

**Egy járgányos cséplőgép**, csaknem új, szalma- és törekrázóval, több kisebb-nagyobb teljesen kijavított használt vetőgép, egy Schuttleworth-féle üzemképes tizes cséplőszekrény és egy ugyanoly gyártmányu használt nyolczas garnitúra potom árban és előnyös fizetési feltételek mellett eladó. **Ráhrer Sándornál** Piacz-utca 26 nagy trafik udvar. Ugyanott egy pár jobb minőségű használt lőszerszám megvételik.

**Sertéstáppor**, mely biztos sikerrel használható, megóvjaa a sertéseket a betegségektől és elhullástól, 1 doboz 18 kr. Kizárólagos raktár Merkli Ferencnél Fűvészkert u. 14. Telefon 374.

**Vaszertergályozást, vasgalyulást, gépjavitást** a legolcsóbban vállal Preiszler Mór gépműhelye Debreczen, Deák-Ferencz-utca 22.

**70 kr. egy óra** tisztítás és javítás Pintér Dezső órásnál, Szent-Anna-utca 2. szám. Tanuló felvétetik.

**Pormentesítő olaj**, kitűnő minőségű, gyorsan száradó, olcsóbb és jobb minden lakk felénél. Kapható Darvas Miksa fűszer- és festék üzletében, Teleki és Deák Ferencz-utca sarkán. Telefon 294.

**Szőlősgazdák** szövetkezeténél Piacz-utca 83. Török Gábor-féle habzó bor kapható.

**Kerékpárok**, Dianna, Premier, Puch & Comp-féle, Stiria egyedül csakis Keszler A.-nál kaphatók Debreczen, Piacz- és Simonffy-utca sarok.

**Órák, ékszerek** minden kivitelben legolcsóbban csakis Kurián Gyula órás és ékszerésznél Debreczen, Piacz-utca 42. Egy tanuló fölvetetik.

**Gansin** a legjobb cipőipótyesítő, chevraux és bőrczipő-erém. Kapható mindenütt.

**Két csizmadiasegéd** könnyű munkára kerestetik. Fizetnek egy pár aljáért 65—70 krajczárt. Szilágyi Gábor Mátészalka. 32 sz.

**Kefir tej** kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

**Vaszertergályos és géplakatos tanoncok** gépműhelybe fölvetetnek Deák Ferencz-utca 22.



**Villamos csengők, telefonok, villámhárítók** berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legjótányosabban és jótállás mellett eszközli **Földvári L.** debreczeni első Elektrotechnikai vállalata Kossuth-utca 1. szám

(az udvarban.) **Villamos felszerelések, zseblámpák, kerékpárok és alkatrészek** raktára. Képes árjegyzék ingyen. — Telefonszám 168.

**Kézimunkák**, hozzávaló kellékek, előnyomda, harisnyák, kezyük nagy választékban Benyáts Emil kézimunka üzletében Debreczen, Tiszapalota.

Ingyen csak az kapja az 1906 ik évi naptárunkat, ki legalább 1/2 év óta előfizetője lapunknak.

Leányok a nyomdában felvétetnek.



## Mr. M. Rose

Perlitrendszerű

### nyelviskolája.

Francia, német, angol nyelv és irodalom osztály- és maganoktatás

külön uri-, hölgy- és gyermekkurzusok.

Felvételek ideigl.:

**Simonffy-u. 42. sz.**

Naponta d. e. 11—12, d. u. 5—6.

Szabályzatokat kívánatra ingyen és bérmentve

## Divatos napernyők

### Jó mosó széles Delaineek

30 és 40 kr.

### Cosmanosi mosó áruk,

120 cm. széles sima Batistok,

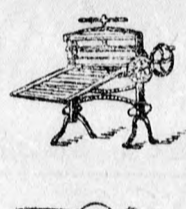
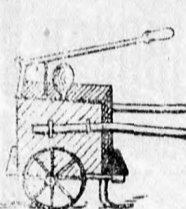
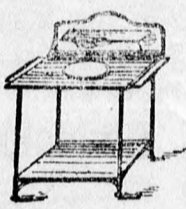
Női ruhavásznak, Zephirek

olcsó, szabott árakon kaphatók

### Szabó Lajos fiai cégénél

DEBRECZEN, Rózsater.

Kitűnő érmelléki vegyes **asztali bor**  
zamos, finom izü  
**1 liter 32 kr.**  
Szegszárdi veres  
**1 liter 40 kr.**  
Kossuth-utca 7.  
**ontsek Gézánál.**



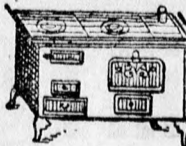
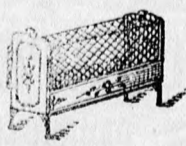
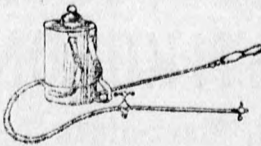
## TÓTH GYULA

vaskereskedő

Debreczen, Piacz-u. 20. és 27. sz.

Ajánl legjobb minőségben a tavaszi időnyre kertész ti és gazdasági szerszámokat és felszereléseket. Kerti vasbutorok, gyermek kocsik, fürdőkádak, jégsekreányek, vas- és rézbutorok, peronospora- és kerti fecskendők minden vas- és faiparhoz való szerszámok, **tűskés kerítés huzalok**, építkezésekhez **vasgerendák**, vas- és porcellán kályhák, utóbbiakhoz **multiplikátor [hőfejlesztő] betétek**, méhészeti cikkek.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.



## Orosházi Kenyér sütőde és Élelmezési Csarnok

A kertekben lakó közönség b. figyelmébe ajánlom állandóan friss sütésű

### kenyereimet

bármely kerítésbe oda szállítva.

Előjegyzések elfogadtatnak és pontosan eszközöltetnek.

**== Naponta friss uradalmi vaj. ==**

**Idei burgonya kilója . . . . . 8 kr.**